

Verilen hizmet karşılığında alınan çekin sahte çıkması nedeniyle açılan ceza davasına istinaden, alacak için dava-icra takibi yapılamadan, şüpheli alacak karşılığı ayrılıp ayrılamayacağı hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	VERGİ USUL KANUNU
Özelge no	11395140-105[VUK-1-22925]-E.356140
Tarih	08.05.2020

T.C.GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı

Gelir Kanunları Usul Grup Müdürlüğü

Sayı : 11395140-105[VUK-1-22925]-E.356140

08.05.2020

Konu : Sahte Çıkan Çek İçin Açılan Ceza Davasına Göre Şüpheli Alacaklar Karşılığı Ayrılıp Ayrılamayacağı Hk.

İlgide kayıtlı özelge talep formunuzun tetkikinden, 2019 yılı içerisinde fatura düzenleyerek yaptığınız hizmet satışınız karşılığında çek aldığınız, ancak çeklerin tahsili için bankaya başvurduğunuzda çekin sahte olduğu gerekçesiyle fatura bedelini tahsil edemediğiniz, konu ile ilgili yaptığınız araştırmada çeki düzenleyen firmanın şirketiniz dışında başka 3 firmayı daha dolandırdığı bilgisine ulaştığınız ve söz konusu firmaya diğer firmalar ile birlikte ayrı ayrı suç duyurusunda bulunulduğu, bahse konu davaların birleştirilmesi yoluna gitmeye karar verildiği, dolandırıcılıktan dolayı alacağın tahsiline imkan

kalmadığının açık olduğu belirtilerek, icra davası açmadan doğrudan ceza davası ile şüpheli alacak karşılığı ayrılıp ayrılamayacağı hususunda Başkanlığımızdan görüş talep edildiği anlaşılmaktadır.

213 sayılı Vergi Usul Kanununun "Şüpheli Alacaklar" başlığını taşıyan 323 üncü maddesinde; "*Ticari ve zirai kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi ile ilgili olmak şartıyla;*

1- Dava veya icra safhasında bulunan alacaklar;

2- Yapılan protestoya veya yazı ile bir defadan fazla istenilmesine rağmen borçlu tarafından ödenmemiş bulunan dava ve icra takibine değmeyecek derecede küçük alacaklar;

şüpheli alacak sayılır.

Yukarıda yazılı şüpheli alacaklar için değerlendirme gününün tasarruf değerine göre pasifte karşılık ayrılabilir.

Bu karşılığın hangi alacaklara ait olduğu karşılık hesabında gösterilir. Teminatlı alacaklarda bu karşılık teminattan geri kalan miktara inhisar eder.

Şüpheli alacakların sonradan tahsil edilen miktarları tahsil edildikleri dönemde kar-zarar hesabına intikal ettirilir." hükümleri yer almaktadır.

Bu hükme göre, ticari kazancın elde edilmesi veya idame ettirilmesi ile ilgili olarak dava veya icra safhasında bulunan alacaklarla, yapılan protestoya veya yazı ile bir defadan fazla istenilmesine rağmen borçlu tarafından ödenmemiş olan dava ve icra takibine değmeyecek derecedeki küçük alacaklar şüpheli alacak sayılmakta ve münhasıran maddede belirtilen şartları haiz alacaklar için karşılık ayrılması mümkün bulunmaktadır.

Mahkemeye dava veya icra merciine takip dilekçesinin verilmiş olması, alacağın dava veya icra safhasına intikal ettiğini göstermektedir. Ancak, şekli bir başvuru alacağın şüpheli sayılması için yeterli değildir. Bir alacağın dava veya icra safhasında olduğunun kabulü için mahkemeye dava veya icra merciine takip için dilekçe verilmiş olması ve gerek mahkemeye gerek icra merciine yapılan başvuruların ciddiyetle takip edilmesi gerekmektedir. Ayrıca, şüpheli alacaklar için dava veya icra takibine başlanıldığı yılda karşılık ayrılması gerekmekte olup, şüpheli hale geldiği hesap döneminde karşılık ayrılmayan alacaklar için daha sonraki dönemlerde karşılık ayrılması mümkün bulunmamaktadır.

Diğer taraftan, şüpheli alacak karşılığı ayrılmasında temel unsur, ortada bir alacağın (teminatsız) söz konusu olması, alacağın ticari ve zirai kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi ile ilgili olması, bu kapsamda da işletme kayıtlarına hasılat olarak girmiş veya ticareti yapılan/yapılacak mal veya hizmetin doğrudan maliyetiyle ilgisinin olması ve bu mahiyetteki alacağın tahsilinin şüpheli hale gelmiş bulunmasıdır.

Bunun yanında, maddede geçen "**dava veya icra safhası**" ibaresi bizatihi "**alacağın tahsili ve takibine**" yönelik yasal sürece ilişkindir. Ancak, cumhuriyet savcılığına yapılan suç duyurusu ile başlayan süreç "**alacağın tahsili ve takibine**" değil "**borçlunun/suçlunun takibine**" yönelik bir süreç mahiyetindedir.

Buna göre, sadece cumhuriyet savcılığına suç duyurusunda bulunulması veya ceza mahkemelerinde dava açılması ile şüpheli alacak karşılığı ayrılması mümkün bulunmamakta olup, söz konusu alacaklarınız için çekleri düzenleyen firma nezdinde dava veya icra takibi yapmanız halinde, Kanunun 323 üncü maddesi uygulamalarında öngörülen şartların sağlanmasına bağlı olarak, şartların sağlandığı ilgili dönemde şüpheli ticari alacak karşılığı ayrılması mümkündür.

Ayrıca, şüpheli alacaklar için dava veya icra takibine başlanıldığı yılda karşılık ayrılması gerekmekte olup, şüpheli hale geldiği hesap döneminde karşılık ayrılmayan alacaklar için daha sonraki dönemlerde şüpheli alacak karşılığı ayrılamayacağı tabiidir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026